

PROSEDYRE FOR INNSAMLING, LAGRING OG BRUK AV HUMANT BIOLOGISK MATERIALE

1. INNLEDNING

Denne prosedyren beskriver rutiner for all innsamling, lagring og bruk av humant biologisk materiale som inngår i forskning ved Norges idrettshøgskole.

Seksjonsledere har det overordnede ansvar for håndtering av humant biologisk materiale i til bruk i prosjekter fra egen seksjon (forskningsbiobank). Prosjektleder har det daglige ansvar for håndtering av forskningsbiobanken i eget prosjekt i henhold til gjeldende norske lover og retningslinjer.

Det er et grunnleggende prinsipp at humant biologisk materiale i en forskningsbiobank skal oppbevares og behandles forsvarlig og at dette skjer i respekt for giveren.

Prosedyren gjelder uavhengig av om materiale kan knyttes opp til giver ved direkte personidentifiserbare kjennetegn, ved bruk av kodenøkkel eller uten noen form for koblingsmulighet.

2. GODKJENNING OG BEHANDLING AV BIOLOGISK MATERIALE

- 2.1 Alle prosjekt der det inngår innsamling og bruk humant biologisk materiale skal ha forhåndsgodkjenning fra den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK) eller lokal etisk komite ved NIH.
- 2.2 All behandling av data som utledes av materiale (analysesvar), herunder der dette kombineres med innsamling av andre person- og helseopplysninger, skal det i tillegg til forhåndsgodkjenning fra REK eller lokal etisk komite innhentes vurdering fra NSD.
- 2.3 All bruk av biologisk materiale til det konkrete prosjekt skal samsvare med godkjent forskningsprotokoll og samtykkeskjema fra forsøkspersonene.
- 2.4 Protokollen skal inneholde opplysninger om hvordan materiale planlegges samlet inn, hvordan materiale skal lagres, hvem som er prosjektleder samt tidspunktet for oppstart og forventet avslutning av prosjektet.
- 2.5 Protokollen skal inneholde opplysninger om biologisk materiale skal sendes til samarbeidspartnere i inn- eller utland.
- 2.6 Prosjektleder skal sørge for at studien har den avtalte progresjonen og ved prosjektslutt skal det biologiske materialet destrueres dersom det ikke er gitt godkjenning for videre oppbevaring i vedtak fra REK eller lokal etisk komite ved NIH. Der slik godkjenning ikke foreligger kan prosjektleder alternativt søke om forlengelse prosjekt i henhold til NIH retningslinjer for godkjenning av prosjekt.

3. LAGRING AV BIOLOGISK MATERIALE

- 3.1 NIH v/forskningsansvarlig skal ha oppdatert register over institusjonens biobanker, hvor det fremgår hvem som er ansvarlig, og rutine for lagring, destruksjon ved sluttdato og internkontroll.

- 3.2 Materiale lagres i egnede rør og bokser som merkes med type materiale (muskelbiopsi, blod, urin etc.), prosjektittel, prosjektansvarlig, dato med årstall, forsøkspersonnummer (FP). Prøvematerialet skal **ikke** være merket med personidentifiserbare opplysninger.
- 3.3 Merkelapper på rør og bokser må tåle opphold og langtidslagring ved den temperaturen som er angitt i forskningsprotokollen. Det benyttes fortrinnsvis datagenererte etiketter, ikke håndskrevne.
- 3.4 Materialet langtidslagres i ultrafrysebokser/skap – 80 °C (muskelbiopsi, blod etc.) eller frostfrie fryseskap – 20 °C (RNA-prøver). Innsamlet materiale til det enkelte prosjekt lagres i samme stativ.
- 3.5 Temperaturen i fryserommene bør være stabil og tilpasset typen fryseinnetning, Optimal temperatur er 18-22 °C. Luftkondisjonering i rommet kan være nødvendig.
- 3.6 Fryseinnetningene skal være tilkoblet egen kurs og riktig strømstyrke på sikring i henhold til fryserens instrumentspesifikasjon.
- 3.7 Fryseinnetninger skal være tilkoblet mobil alarmsentral for overvåking av temperatur ved strømbrudd og havari. Sentralen sender automatisk en alarm som tekstmelding til personene på ringelisten. (Se egen prosedyre for: "Bruksanvisning for GSM-telefonvarslere tilkoblet ultrafryser/fryser", P-AL-20.)
- 3.8 Daglig ansvarshavende/"master" på telefonlisten ringer ukentlig til fryserne for å sjekke status på strømforsyning.
- 3.9 Fryserne skal være tydelig merket med oppdatert kontaktinformasjon til ansvarshavende på seksjonene.

4. SPORING OG IDENTIFISERING

- 4.1 Felles elektronisk verktøy (regneark/tabell) skal benyttes for registrering og sporing av prøvemateriale. Hver enkelt fryser har egen registrering av prøvemateriale for identifisering av prøver til analyse eller ved destruering av ferdig analyserte prøver.

5. VED STRØMBRUDD ELLER HAVARI

- 5.1 Ved varslet strømbrudd over tid, mer enn 4 timer, kontakter ansvarshavende driftsavdelingen for leie og tilkobling til nødstrømsaggregat.
- 5.2 Ved havari kontaktes leverandør av frysebokser eller AGA for leie av fryser.
- 5.3 Alle fryserne som benyttes til lagring av biologisk materiale er koblet til en mobil alarmsentral.
- 5.4 Det bør til enhver tid finnes en operativ reservefryser i tilfelle havari.

6. TILGANG TIL FRYSERNE MED BIOLOGISK MATERIALE

- 6.1 I dag er fryserne lokalisert i kjelleren (lagerrom C53), luftkondisjonert rom ved fysiologisk laboratorium (rom E80) og på muskellaboratoriet (rom E78).
- 6.2 Begge rom på E-planet har adgangskontroll utenom ordinær arbeidstid. Det er døgnkontinuerlig adgangskontroll inn til E-planet. I kjelleren (C53) må en taste personlig kode for å få adgang (døgnkontinuerlig).

Oppdatert 01.09.2018

7. ANSVARLIG FOR UTRYKNING VED ALARM

- 7.1 I ordinær arbeidstid er det ingeniørene på ringelisten som har ansvar for å sjekke feilmelding og iverksette tiltak for å hindre at verdifullt biologisk materiale ødelegges.
- 7.2 Utenom ordinær arbeidstid er det driftsavdelingen som rykker ut og er ansvarlige for å utføre tiltak i samarbeid med en tilgjengelig person på ringelisten.
- 7.3 Responstid er 30 minutter etter utløst alarm.